



Portret van Benoît De Puydt
Alexis Bafcop
Olieverf op doek, 1857



Portret van Benoît De Puydt
Detail



Portret van Benoît De Puydt
Daguerreotype
1858

Benoît De Puydt, een verzamelaar met groot inzicht

Benoît De Puydt is geboren in Belle/Bailleul op 25 maart 1798 (ofwel de 5e dag van de kiemmaand in het Jaar VI van de republiijnse kalender) en is hier gestorven op 16 juni 1859. Hij is vrijgezel, heeft een vast inkomen dankzij zijn vermogen, is griffier bij het vrederecht voor het noord-oostelijke kanton van Belle en is hoofd van de burgerlijke stand van de stad. Met veel kennis van zaken en hartstocht verzamelt hij zijn leven lang kunstwerken met een grote verscheidenheid : Antwerpse kabinetten, keramiek, schilder- en beeldhouwkunst, prenten, houtsnijwerk ...

In 1847 beschikt hij per testament dat de stad Belle zijn vermogen zal erven om een kunstacademie op te richten met de vakken tekenen, schilderen en architectuur en dat zij van zijn huis en zijn collecties een museum mag maken. Tevens vraagt hij of er jaarlijks een mis ter zijner intentie kan worden gehouden opdat zijn geest in vrede kan rusten.

In de 19^e eeuw zijn er talrijke kunstliefhebbers die hun collectie aan hun geboortestad of een zelf gekozen instelling schenken, zoals Auguste Mariette aan Bonen/Boulogne, Ridder Wicart aan Rijsel/Lille of Dominique Vivant Denon, directeur van het museum Le Louvre in Parijs. Dankzij deze legaten zijn vele musea verrijkt of opgericht.

Een eigentijdse verzamelaar

In 1857 laat hij zijn portret maken door een beroemde schilder uit Cassel, Alexis Bafcop (1804 – 1895). Benoît De Puydt zit en zijn lichaam is iets naar rechts gedraaid. Hij draagt de toga van de griffier van justitie en kijkt de toeschouwer aan met een vriendelijke en milde blik.

Verschillende voorwerpen uit zijn collectie vergezellen hem : zijn hand houdt een Grieks-Romeins beeldje vast ; op een laag tafeltje staan een beeldje van Onze Lieve Vrouwe van Foy vlakbij Dinant (wiens verering in Belle in 1625 is geïntroduceerd door de Jezuïten), een glas uit Venetië uit de Renaissance, een flaconnetje en zijn griffiersbaret waarover nonchalant zijn befe is geworpen. Op de achtergrond het met ebbenhout ingelegde kabinet in Renaissance-stijl, dat in deze zaal is te zien, met hier bovenop twee voorwerpen van keramiek.

Alexis Bafcop is er in geslaagd om de eigenschappen uit te beelden van een man met een verfijnde smaak en een brede interesse, die hij deelt met andere erudieten en verzamelaars uit de 19^e eeuw.

Dankzij het laten maken van hun portret kunnen de verzamelaars een beeld van zichzelf doorgeven te midden van de voorwerpen waar ze het meest van houden.

De kroon op de lijst, die u hieronder ziet, vertegenwoordigt de Justitie en de Kunsten : een vrouw die zit houdt in haar rechterhand een weegschaal vast die nu is verdwenen ; voor haar een schild met de initialen van De Puydt, met links en rechts hiervan twee kinderfiguren, links het zinnebeeld van de beeldhouwkunst en rechts dat van de schilderkunst.

Benoît De Puydt heeft oog voor de technische vooruitgang en interesseert zich voor de opkomende fotografie : in 1858 laat hij zich nog een keer portretteren met de techniek van de daguerreotypie-camera. Hij ziet er hier moe en vermagerd uit, heeft zijn kamerjas aan en houdt waarschijnlijk zijn testament in zijn hand.



Alexis Bafcop, peintre du *Portrait de Benoît De Puydt*

Alexis Bafcop (Cassel 1804 -1895)

Fils de boulanger, il va comme son frère Ambroise, d'un an son aîné, suivre une carrière artistique. Il fréquente l'école de peinture d' Anvers. Il aurait effectué un voyage en Italie entre 1831 et 1833 après lequel il arrive à Paris où il perfectionne son style dans un atelier libre.

De 1831 à 1848, il expose des peintures d'histoire, des peintures religieuses, des portraits et des scènes de genre dans les salons parisiens et régionaux où il obtient plusieurs médailles.

A partir de 1850, il répond à des commandes religieuses d'envergure comme Le Chemin de croix de l'église St Amand à Bailleul et l'Annonciation de la collégiale Notre-Dame de Cassel.

En 1858, il s'installe définitivement à Cassel où il s'implique dans la vie municipale et le carnaval.

« En 1876, date de la mort d'Ambroise, Alexis rend hommage à sa cité en fixant pour la postérité le carnaval de Cassel. C'est probablement cette raison qui le pousse à léguer dans son testament ce tableau à la commune.

Par l'originalité de leur tenue et les tonalités claires, les personnages de la *commedia dell'arte* se détachent. Au premier plan, Arlequin et Domino, dans un élan commun, présentent la gaufre et la crêpe, le symbole de Carnaval et de Carême. Au centre, baigné par la lumière, Pierrot danse. Ces personnages attestent des liens avec l'Italie. »

Extrait de *Alexis Bafcop, un peintre ancré dans le XIX^e siècle*, catalogue de l'exposition, musée départemental de Flandre, Cassel



Le carnaval de Cassel

Alexis Bafcop

Huile sur toile

1876

Cassel, musée départemental de Flandre

© Jacques Quecq D'Henripret

En 1889, Alexis Bafcop entre dans le catalogue du musée De Bailleul

Transcription de la lettre d'Alexis Bafcop à Edouard Swynghedauw, conservateur du musée. Réponse à propos de sa biographie (les fautes d'orthographe sont d'origine)

« Mon cher collègue

Je ne puis que me flatter de votre extrême bienveillance au sujet du portrait de Monsieur Depuydt qui se trouve au musée de Bailleul comme fondateur et l'*intention* que vous avez de publier dans votre catalogue ma biographie de mon vivant.

Croyez vous que l'*habitude* cela se fait ? Lorsque on a mérité de passer à la postérité, c'est une chose que je n'ose pas prétendre à de si *haute* *donnes*, je laisse ceci à votre appréciation. pour vous être agréable mon cher collègue, je vous *envoie* quelques *nottes*, je suis né à Cassel nord, le 5 octobre 1804, j'ai quitté Cassel à 26 ans pour me donner exclusivement à la peinture, je n'ai jamais eu des *mettres* à titre, j'ai fréquenté un *attelier* libre de *pinture* sans professeur que vous avez probablement connu à Paris sous le nom de Suisse, pendant 28 ans.

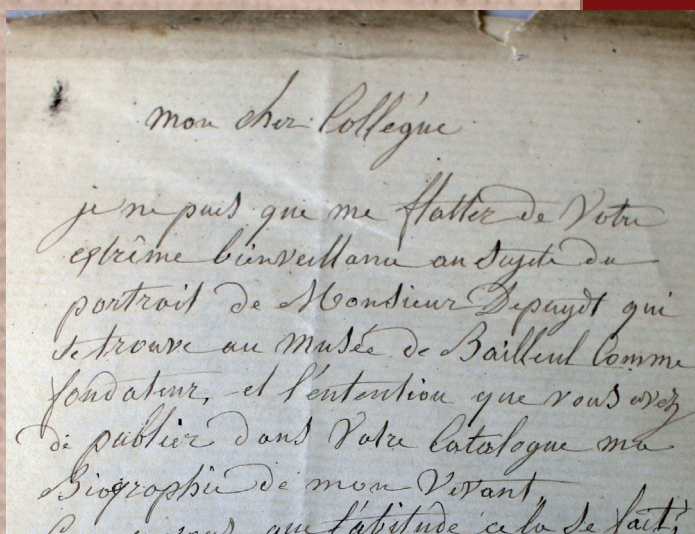
De mon séjour à Paris, j'ai exposé au *louvre* plusieurs fois, à Sion (?), *Marcoille* (?), Douai, Cambrai, Boulogne sur Mer, Dunkerque... ou mes œuvres ont été bien *acceuillit* avec récompense.

J'ai été heureux d'apprendre que Monsieur le Maire de Bailleul vous a choisi comme conservateur du musée Depuydt. Sous votre direction il ne peut qu'augmenter et le *catalogue* serait une œuvre achevée et *intéressante* à consulter

Recevez cher *colleague* les sentiment les plus distingués de votre très dévoué

Alexis Bafcop

Cassel le 10 février 1889. »



Extrait de la lettre d'Alexis Bafcop à Edouard Swynghedauw

10 février 1889

Archives du musée

Benoît-De-Puydt